

Uchwała Nr 54/VI/2024

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach

z dnia 19 marca 2024 r.

w sprawie uchwały Nr LXXV/731/24 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, nie stanowiących własności Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

Na podstawie art. 11 ust.1 pkt 4 oraz art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) **Kolegium** Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach **u c h w a l a**, co następuje:

§ 1.

Stwierdza się **nieważność** uchwały Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach Nr LXXV/731/24 z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, nie stanowiących własności Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny **w części** dotyczącej:

- **§ 8 ust. 1-4 uchwały** z powodu istotnego naruszenia art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.), polegającego na przekroczeniu zakresu upoważnienia ustawowego przez organ stanowiący gminy poprzez uregulowanie sposobu kontroli wykorzystania przyznanej dotacji,
- **zapisu punktu 2 Oświadczenia i podpisy** w załączniku nr 2 do uchwały „Sprawozdanie z wykonywania prac lub robót przy zabytku” w zakresie słów: „*a także że znana mi jest odpowiedzialność karna z art. 233 Kodeksu Karnego*” z powodu istotnego naruszenia art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny(Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.), polegającego na nieuprawnionym zobowiązaniu do złożenia oświadczenia, dotyczącego odpowiedzialności karnej, wynikającej z art. 233 Kodeksu karnego.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Uchwała Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach Nr LXXV/731/24 z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, nie stanowiących własności Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w dniu 28 lutego 2024 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach uchwałą Nr 53/VI/2024 z dnia 19 marca 2024 r. wszczęło postępowanie nadzorcze wobec tej uchwały. Badanie nadzorcze podjętej uchwały organu stanowiącego Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny przeprowadzono na posiedzeniu Kolegium Izby w dniu 19 marca 2024 r., o terminie którego powiadomiono organy jednostki samorządu terytorialnego z pouczeniem, że w posiedzeniu mają prawo uczestniczyć przedstawiciele podmiotu, którego sprawa jest rozpatrywana, zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325). W posiedzeniu nie uczestniczyli przedstawiciele organów Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, natomiast pisemne wyjaśnienia dotyczące badanej uchwały złożył do organu nadzoru Burmistrz Gminy i Miasta (pismo Nr PP.4125.1.2024 z dnia 18 marca 2024 r.). Pismo Burmistrza stanowiło odpowiedź na wystosowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach zapytanie, w trybie art. 88 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), odnoszące się do badanej uchwały.

Prowadząc postępowanie nadzorcze Kolegium Izby stwierdziło w badanej uchwale istotne naruszenia prawa, określone w § 1 niniejszej uchwały. Powyższe naruszenia prawa stanowiły podstawę do stwierdzenia nieważności badanej uchwały w części. Podstawą rozstrzygnięcia był opisany poniżej stan faktyczny i prawny:

W dniu 23 lutego 2024 r. Rada Miejska w Czerwionce-Leszczynach podjęła uchwałę Nr LXXV/731/24 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, nie stanowiących własności Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny. W podstawie prawnej uchwały powołano art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.).

W badanej uchwale uregulowano kwestie związane z udzielaniem przedmiotowych dotacji, w tym w jej § 8 postanowiono, że:

1. Sposób wykorzystania przyznanej dotacji podlega kontroli, która może być przeprowadzona po zakończeniu zadania.

2. Kontrolę prawidłowości wykonania dotowanych prac lub robót, w tym wydatkowania przekazanych środków finansowych, sprawują upoważnieni przez Burmistrza pracownicy Urzędu Gminy i Miasta w Czerwionce-Leszczynach.

3. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, osoby upoważnione mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywanych prac lub robót oraz żądać udzielenia ustnie lub pisemnie informacji dotyczących wykonywanych prac lub robót.

4. Negatywny wynik kontroli stanowi podstawę do natychmiastowego zwrotu udzielonej kwoty dotacji wraz z odsetkami.

Zgodnie z regulacją zawartą w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale. Z brzmienia tego przepisu wynika jednoznacznie, że organ stanowiący został upoważniony do określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach. Ten przepis stanowi stosowne upoważnienie dla lokalnego prawodawcy, czyli tzw. delegację, na podstawie której może być ustanowiony akt prawa miejscowego. Podkreślić należy, że takie ustawowe upoważnienie szczegółowo określa organ właściwy do wydania stosownego aktu i materię, która może stanowić przedmiot regulacji. Jak zauważył m.in. Naczelny Sąd Administracyjny w tezie wyroku z dnia 22 lipca 2011 r. (sygn. akt: II OSK 738/11) uchwalając akt prawa miejscowego organ stanowiący gminy musi uwzględnić, że ten akt winien być wydany nie tylko na podstawie ustawy, ale i w granicach w niej przewidzianych. Ponadto wielokrotnie w orzecznictwie sądowo - administracyjnym definiowano pojęcie „zasad” występujące w ustawodawstwie. Przykładowo w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r. (sygn. akt I GSK 169/21) wskazano, że przez pojęcie "zasady" należy rozumieć normy określające komu mogą być udzielane dotacje, jakie czynności ma wykonać podmiot ubiegający się o dotację, aby mógł ją otrzymać, a także wskazujące zadania, na które może być udzielona dotacja. Zasady udzielania dotacji to także postępowanie z wnioskiem o udzielenie dotacji, wymagane dokumenty do rozpoznania wniosku oraz forma załatwienia wniosku.

Dokonując oceny legalności badanej uchwały Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach Kolegium Izby stwierdziło, że regulacje zawarte w § 8 uchwały wykraczają poza zakres delegacji ustawowej sformułowanej w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Kwestia sposobu kontroli wykorzystania udzielonej dotacji wychodzi poza problematykę zasad udzielania dotacji i nie wynika z upoważnienia udzielonego organowi stanowiącemu gminy przez ustawodawcę w art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ponadto w załączniku nr 2 do badanej uchwały „Sprawozdanie z wykonywania prac lub robót przy zabytku” w punkcie 2. „Oświadczenia i podpisy” zamieszczono zapis: „niniejszym oświadczam,

że wszystkie dane ujęte w sprawozdaniu są zgodne ze stanem faktycznym, a także że znana mi jest odpowiedzialność karna z art. 233 Kodeksu Karnego”.

W myśl art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.) odbieranie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej jest możliwe wówczas, jeśli przewiduje to ustawa. Kolegium Izby wskazuje, że żądanie złożenia przytoczonego wyżej oświadczenia nie znajduje oparcia w przepisach prawnych wskazanych w podstawie prawnej przedmiotowej uchwały. Żaden ze wskazanych w niej przepisów nie daje możliwości nakładania przez organ stanowiący gminy na wnioskodawcę obowiązku złożenia wyżej oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej. Mając powyższe na uwadze uznać należy, że ustalenie w badanej uchwale obowiązku potwierdzenia przez wnioskodawcę złożonych danych pod rygorem odpowiedzialności karnej wykracza poza zakres kompetencji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w wyroku wydanym przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w dniu 4 marca 2015 r. (sygn. akt I SA/Kr 52/15), cyt.: *„Śluszne jest zatem stanowisko prezentowane w orzecznictwie, że jeżeli ustawodawca zamierza nadać wymaganym oświadczeniom składanym przez zainteresowane podmioty rygor odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), to rygor ten wprowadza wprost do ustawy i dopiero wówczas - w razie przeniesienia kompetencji do określenia przez organ samorządu wzoru informacji i deklaracji - możliwym byłoby odwoływanie się przez organ do pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), czy złożenia oświadczenia o posiadaniu wiedzy odnośnie takiej odpowiedzialności. Wskazane przepisy (...) nie przewidują takiej możliwości, zaś ustawowego upoważnienia dla organu stanowiącego gminy w tym zakresie nie można domniemywać”.*

Z wyżej przytoczonych względów Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach orzekło jak w § 1, stwierdzając nieważność w części uchwały Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach Nr LXXV/731/24 z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, nie stanowiących własności Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Na niniejszą uchwałę przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach za pośrednictwem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w terminie trzydziestu dni od jej doręczenia.

Przewodniczący Kolegium

Daniel Kołodziej